

**Załącznik do uchwały
Rady Miasta Brzeziny Nr
XXII/144/2016 z dnia 31 marca
2016 r.**

Miejski Program wspierania rodziny na lata 2016 - 2019

Brzeziny marzec 2016

Program będzie realizowany w oparciu o:

Przepisy prawa powszechnie obowiązujące:

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 1515 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz.163 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 1390).
4. Ustawa z dn.9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 332 z późn zm.)

Dokumenty strategiczne:

1. Strategia Rozwoju Województwa łódzkiego na lata 2007 - 2020
2. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Brzeziny na lata 2015 – 2020 przyjęta uchwałą Rady Miasta Brzeziny Nr VIII/48/2015 z dnia 23 kwietnia 2015 r.

SPIS TREŚCI

- I. WSTĘP
- II. PODSTAWOWE POJĘCIA
- III. DIAGNOZA
- IV. INSTYTUCJE I PODMIOTY DZIAŁAJĄCE NA RZECZ DZIECKA I RODZINY
- V. ANALIZA SWOT – MOCNE I SŁABE STRONY
- VI. REALIZATORZY I PODMIOTY WSPÓLDZIAŁAJĄCE
- VII. ADRESACI PROGRAMU
- VIII. ZADANIA
- IX. ZAKŁADANE REZULTATY
- X. FINANSOWANIE
- XI. MONITORING

I. Wstęp

Współczesny rytm życia, przemiany cywilizacyjne, kulturowe i moralne prowadzą do sformułowania tezy, iż postęp stwarza coraz większe zagrożenia dla rodziny, zakłócając jej funkcjonowanie. Jest to poboczny skutek przemian globalizacyjnych, który oprócz wielu dobrodziejstw oferowanych ludziom, przyniósł wzrost bezrobocia, ubóstwo, przemiany i rozwój patologii społecznych, wzrost przestępczości, a także „pęd” za dobrami materialnymi i kryzys rodziny. We współczesnej trudnej rzeczywistości wspólnota domowa staje się ważniejszym niż kiedykolwiek wcześniej podmiotem, który potrzebuje wsparcia. Narastanie problemów takich jak bezrobocie, wielodzietność, samotne macierzyństwo, niepełnosprawność, uzależnienia oraz niewydolność wychowawcza powodują wzrost liczby rodzin potrzebujących pomocy w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Rodzina jako naturalna i powszechna społeczność jest podstawową i najważniejszą instytucją dla rozwoju każdego człowieka. W stosunku do jakiegokolwiek innej wspólnoty pozostaje ona zawsze społecznością pierwotną i jedną z najwyższej cenionych wartości. Rodzina stanowi także ważny element życia społecznego i ekonomicznego. Jest konstruktywnym elementem społeczeństwa, a więc i państwa. Stąd współczesna rodzina jest jednym z najbardziej istotnych wyzwań polityki społecznej. W polityce społecznej kwestia rodziny, a przede wszystkim dziecka traktowana jest z wielką uwagą. Dzieje się tak, gdyż dzieci wymagają szczególnej troski i ochrony, a działalność na ich rzecz powinna koncentrować się przede wszystkim na ochronie praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, systemu ochrony, wypoczynku oraz asekurowania w obliczu ryzyka i różnych zagrożeń życiowych. Tymczasem, mimo wysiłków społeczeństwa, sytuacja niektórych dzieci i rodzin w naszym kraju daleka jest od stanu oczekiwanego. Szansą na poprawę tego stanu rzeczy jest budowa lokalnych programów wsparcia rodzin, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Niniejszy dokument opracowany został, zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w celu wzmocnienia i poprawy funkcjonowania rodzin na terenie gminy miasto Brzeziny.

II. Podstawowe Pojęcia

Rodzina stanowi podstawowe środowisko człowieka, oddziałujące w istotny sposób na rozwój i wychowanie młodego pokolenia. Jest wspólnotą osób i jednocześnie instytucją ogólnoludzką, spotykaną we wszystkich epokach i kulturach. Rodzina to pomost pomiędzy jednostką a społeczeństwem, a jej instytucjonalny charakter zawiera się w tym, że budowana jest na małżeństwie - jest jednostką prawną, gospodarczą i społeczną. Rodzina ma swoje charakterystyczne cechy, które różnią ją od innych grup społecznych; ma swój intymny, wewnętrzny świat, niepowtarzalny i różniący jedną rodzinę od drugiej. Jednocześnie jest grupą otwartą, nawiązującą kontakty z innymi grupami, wchłaniającą treści „wielkiego świata” i dostosowującą się do zmian. Jest kolebką rozwoju osobowości każdego człowieka szczególnie dziecka. W niej kształci się mowę, język, kształtuje uczucia, postawy wobec członków rodziny i otaczającego świata. Jest bardzo ważna dla dziecka, ponieważ wprowadza je w świat kultury i przygotowuje do udziału w życiu dorosłych. Na rodzinę nałożone są określone prawa i obowiązki. Osoby zakładające rodzinę mają obowiązek, przyczyniać się do zaspokojenia potrzeb rodziny, troszczyć się o jej byt i udzielać sobie wsparcia, każdy według swoich sił i możliwości. Każda rodzina spełnia pewne funkcje, czyli cele do których zmierza życie i działalność rodzinna oraz zadania, jakie pełni rodzina na rzecz swoich członków, zaspakajając ich potrzeby.

Rozpatrując rodzinę jako grupę i instytucję społeczną, można wyodrębnić dwa rodzaje jej funkcji:

1) Funkcje instytucjonalne: - te, które dotyczą rodziny i małżeństwa, jako instytucji społecznych.

- *prokreacyjna albo biologiczna* - podtrzymująca ciągłość społeczeństwa,
- *ekonomiczna* - polegająca na dostarczaniu dóbr materialnych rodzinie,
- *opiekunicza* - zabezpieczająca członków rodziny w określonych sytuacjach życiowych gdy sami nie są w stanie zaradzić swym potrzebom,
- *socjalizacyjna* - polegająca na wprowadzeniu członków rodziny w życie społeczne i przekazywanie im wartości kulturowych,
- *stratyfikacyjna* - tzn. gwarantująca członkom rodziny określony status życiowy, wyznaczająca ich przynależność do określonej klasy czy warstwy społecznej,
- *integracyjna* - funkcja społecznej kontroli zachowań poszczególnych członków rodziny, w tym zachowań seksualnych małżonków, a także dorastających dzieci.

2) **Funkcje osobowe:** - dotyczące rodziny jako grupy społecznej.

- *małżeńska* – tzn. zaspokajająca potrzeby życia intymnego małżonków,
- *rodzicielska* – to taka, która zaspokaja potrzeby uczuciowe rodziców i dzieci,
- *braterska*, – która zaspokaja potrzeby uczuciowe braci i sióstr.

Możemy wyróżnić również *funkcje opiekuńczo - wychowawcze* dotyczyć mogą one zarówno czynności wychowawczych rodziców dostosowanych do fazy rozwoju dziecka, jego potrzeb i możliwości, a także określonego stylu wychowania. Funkcja ta nie odnosi się tylko do zaspokajania potrzeb biologicznych, potrzeb bezpieczeństwa, lecz do ich całokształtu. Warto zwrócić uwagę na fakt, iż opieka rodzinna to nie tylko działania, które służą zachowaniu życia i gatunku, lecz także te których celem jest prawidłowe psychospołeczne funkcjonowanie jednostek, stwarzanie optymalnych możliwości wychowawczych jednostki i grupy. Na realizację funkcji opiekuńczo – wychowawczej rodzin składają się pewne czynniki, do których można zaliczyć między innymi atmosferę emocjonalną panującą w rodzinie, postawy rodzicielskie, poczucie odpowiedzialności za opiekę i wychowanie dzieci, preferowany styl wychowawczy, system wartości, udział dzieci w życiu rodzinnym, więzi łączące członków rodziny, powiązania środowiska rodzinnego z otoczeniem społecznym, współpraca z instytucjami lokalnymi.

Rodzina łączy w naturalny sposób zaspokajanie potrzeb dziecka z oddziaływaniem wychowawczym. Utrata rodziny, jej rozpad lub osłabienie, wpływu na dziecko stwarza zagrożenie nie tylko dla jej rozwoju, ale i dla funkcjonowania społeczeństwa.

W Polsce jest bardzo wiele rodzin, które potrzebują pomocy i wsparcia ze strony państwa i samorządów lokalnych w wypełnianiu przez nie funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Nie są to tylko rodziny z dysfunkcjami wynikającymi z patologii społecznych, ale braku czasu czy nawet warunków ich wypełniania. Polityka obejmuje te działania państwa, które ukierunkowane są na wspieranie rozwoju rodziny. Ze względu na niezastąpioną wartość rodziny państwo winno czynić wszystko, co możliwe celem zabezpieczenia wszelkiej pomocy – gospodarczej, pedagogicznej, politycznej, kulturalnej- niezbędne do tego, ażeby rodziny mogły w sposób ludzki sprostać swoim odpowiedzialnym zadaniom. Rodzina przez wypełnianie swoich zadań i realizację funkcji, przez kształtowanie relacji rodzinnych i środowiskowych tworzy podstawę społeczeństwa. Na szczególne wsparcie zasługuje funkcja wychowawcza rodziny, od której zależy potencjał jakościowy przyszłych generacji. Jednak w wypełnianiu ról społecznych i wychowawczych

rodzina napotyka często wiele trudności czy barier, których nie można pokonać bez zewnętrznej pomocy o charakterze instytucjonalnym. Wychodząc na przeciw problemom opiekuńczo – wychowawczym, które występują w Polskich rodzinach, władze państwa dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy oraz dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju dzieci, uchwaliły ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku która nakłada między innymi na samorządy gminne pomoc w wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej. Pomoc ta na podstawie art. 8 wyżej wymienionej ustawy polegać ma głównie na wspieraniu rodziny poprzez:

- rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych,
- podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- dążenie do reintegracji rodziny,
- wzmocnienie roli i funkcji rodziny,
- analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie.

Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo świadczona będzie przez asystenta rodziny, do zadań którego jak wynika z art. 15 przedmiotowej ustawy należeć będzie w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej,
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,

- udzielanie wsparcia rodzinom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci.

Asystent rodziny, który będzie świadczył pomoc rodzinom z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, będzie kierował się przepisami prawa oraz niniejszym programem wsparcia.

W celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego, która może być prowadzona w formie opiekuńczej (kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych), a także w formie specjalistycznej, pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawców.

Do zadań Gminy należy także współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. W celu powrotu dziecka do środowiska rodzinnego oraz zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rodziny, gmina ma obowiązek organizowania szkoleń i tworzenia warunków do działania asystentów rodziny oraz rodzin wspierających. Samorządy gminne zobowiązane są również do finansowania kosztów poniesionych przez rodziny wspierające na rzecz niesionej pomocy rodzinom przeżywającym trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

III. Diagnoza

Pod opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzezinach w 2015 roku znajdowało się 725 rodzin, z czego 31,59% stanowią rodziny z dziećmi do 18 roku życia. W rodzinach tych wychowuje się 398 dzieci.

Tabela nr 1. Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą MOPS

Rodziny	Liczba rodzin
z dziećmi do 18 r. ż.	398
wielodzietne	40
niepełne	73
wielopokoleniowe	10

Opracowanie własne MOPS

Tabela nr 2. Rodziny objęte pomocą MOPS z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie

	liczba dzieci w rodzinie							
	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci	7 dzieci	8 dzieci
liczba rodzin	107	82	33	7	-	-	-	-

Opracowanie własne MOPS

Z pośród różnych form świadczonych na rzecz rodziny MOPS realizuje wieloletni program „pomoc państwa w zakresie dożywiania” w ramach, którego dzieci otrzymują gorący posiłek w szkole.

Tabela nr 4. Analiza liczby dzieci objętych programem dożywianie na przestrzeni lat 2013-2015

ROK	Liczba osób	Liczba świadczeń	Koszt zadania w roku
2013	130	16 567	109.231,62
2014	135	16 502	104.095,28
2015	148	18 035	121.886,83

Opracowanie własne MOPS

Tabela nr 5. Dożywianie uczniów w poszczególnych szkołach na przestrzeni 2013 - 2015 roku przedstawiało się następująco

	2013	2014	2015
Szkoła Podstawowa Nr 1	37	43	37
Szkoła Podstawowa Nr 2	46	47	48
Gimnazjum	27	20	24
Zespół Szkół Specjalnych	11	11	13
Szkoła Podstawowa w Bogdanie	0	1	1
Gimnazjum w Przecławiu	0	0	1
Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Rabce-Zdroju	0	1	1
Przedszkole Nr 1 Brzeziny	4	6	11
Przedszkole nr 3 Brzeziny	2	7	11
Gimnazjum w Opocznie	0	0	1
Szkoła Sportowa w Łodzi	2	0	0

Opracowanie własne MOPS

Ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzezinach korzystają rodziny borykające się z problemem ubóstwa wynikającego głównie z problemu bezrobocia, niepełnosprawności i bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Tabela nr 6. Analiza ogólnych powodów przyznania pomocy na przestrzeni lat 2013 – 2015

Przyczyny trudnej sytuacji życiowej	2013		2014		2015	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Ubóstwo	497	91,5	413	86,22	439	86,93
Sieroctwo	0	0,0	0	0	0	0
Bezdomność	18	3,3	23	4,8	19	3,76
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym:	7	1,3	8	1,67	15	2,97
wielodzietność	2	0,4	1	0,21	1	0,20
Bezrobocie	314	57,8	264	55,11	243	48,12
Niepełnosprawność	246	45,3	236	49,27	239	47,33
Długotrwała lub ciężka choroba	86	15,8	95	19,83	116	22,97
Bezradność w prowadzeniu gosp. domowego, w tym:	228	42	391	81,63	301	59,60
rodziny niepełne	78	14,4	69	14,41	73	14,45
rodziny wielodzietne	32	5,9	32	6,68	38	7,52
Przemoc w rodzinie	6	1,1	4	0,84	2	0,40
Potrzeba ochrony ofiar handlu *	0	0,0	0	0	0	0
Alkoholizm	44	8,1	37	7,72	42	8,32
Narkomania	2	0,4	1	0,21	2	0,40
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	15	2,8	4	0,84	3	0,59
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0,0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	2	0,4	0	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	18	3,3	41	8,56	6	1,19
Kłęsa żywiołowa lub ekologiczna	0	0,0	0	0	40	7,92

Opracowanie własne MOPS

Powyższe dane jednoznacznie wskazują, że dominującym problemem utrudniającym lub uniemożliwiającym prawidłowe funkcjonowanie klientów ośrodka jest ubóstwo 86,93%, które wynika z bezrobocia tj. 48,12% , niepełnosprawności (47,33%) i długotrwałej i ciężkiej choroby (22,97). Trudna sytuacja rodzin powoduje bezradność w prowadzeniu gospodarstwa (59,60). Należy zaznaczyć, że bezrobocie jest najłatwiejsze do zdiagnozowania problemem bo z nim utożsamiają się sami klienci, potwierdzają również dokumenty z urzędu pracy. Wskaźnik ten odzwierciedla trudną sytuację na brzezińskim rynku pracy i wysoką stopę bezrobocia. Ponadto, powrót na rynek pracy klientów ośrodka jest utrudniony ze względu na niski poziom wykształcenia i kwalifikacji oraz skutki jakie stały się ich udziałem, w związku z długotrwałym brakiem zatrudnienia (m.in. niska samoocena, brak wiary w siebie i swoje możliwości, stres, bierność, brak motywacji, roszczeniowość). Jak wynika z analizy i obserwacji problem bezrobocia rzadko występuje w odosobnieniu, najczęściej obok niego, jako przyczyna lub skutek pojawiają się problemy takie jak uzależnienie, przemoc czy bezdomność.

Ogółem w roku 2015 w ramach zadań zleconych i własnych, bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania przyznano decyzją administracyjną świadczenia 669 osobom w 505 rodzinach (1080 osób w tych rodzinach).

Zasiłki celowe i w naturze przeznaczone są w szczególności na: zakup żywności, opału, odzieży, obuwia, środków czystości zakupu leków i leczenia, potrzeby szkolne dzieci, pokrycie zaległości w opłatach czynszowych, pokrycie należności za energię elektryczną.

Tabela nr 7. Analiza osób i rodzin objętych pomocą w ramach zadań zleconych i własnych w latach 2013 -2015

2013 rok		2014 rok		2015 rok	
Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin
1162	543	1022	479	1080	505

Opracowanie własne MOPS

Pracownicy Ośrodka udzielają również osobom i rodzinom pomocy w postaci pracy socjalnej, poradnictwa w szczególności psychologicznego, prawnego, interwencji kryzysowej i pomocy w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych oraz w utrzymaniu kontaktów z otoczeniem.

Taką formą pomocy w roku 2015 objęto :

- poradnictwem specjalistycznym (prawnym, psychologicznym, rodzinnym) – 272 rodziny (436 osób w tych rodzinach),
- interwencją kryzysową - 19 rodzin (26 osób w tych rodzinach),
- pracą socjalną - 725 rodzin (1575 osób w tych rodzinach).

Tabela nr 8. Analiza udzielonej pomocy w postaci pracy socjalnej, interwencji kryzysowej, poradnictwa prawnego, psychologicznego na przestrzeni lat 2013 -2015

Formy pomocy	2013	2014	2015
Poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, rodzinnym)	237 rodzin	294 rodzin	272 rodziny
Interwencja kryzysowa	35 rodzin	39 rodzin	19 rodzin
Praca socjalna	772 rodziny	722 rodziny	725 rodzin

Opracowanie własne MOPS

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównywania szans rozwojowych jest edukacja przedszkolna. Dla dzieci, których rozwój przebiega nieharmonijnie lub z opóźnieniem, wychowanie przedszkolne jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej, funkcjonalnej i społecznej. Wychowaniem przedszkolnym, realizowanym w Brzezinach w 2 przedszkolach oraz oddziałach przedszkolnych w 2 szkołach podstawowych, objęte są dzieci w wieku 3 - 6 lat. Szkoła Podstawowa Nr 2 zapewnia naukę w ramach klas integracyjnych. Dzieci z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej (w bieżącym roku szkolnym) objęte są nieodpłatną opieką przedszkolną

Tabela nr 9. Dzieci uczęszczające do przedszkoli w Brzezinach

placówka wychowania przedszkolnego	liczba dzieci w roku szkolnym 2015/2016
Przedszkole nr 1	200
Przedszkole nr 3	151
szkoła podstawowa nr 2 oddział „0”	52
Szkoła podstawowa nr 1 oddział „0”	46
łącznie:	449

źródło: Wydział Spraw Społecznych Urząd Miasta w Brzezinach

Edukacja szkolna w Brzezinach realizowana jest w 2 miejskich szkołach podstawowych oraz w 1 gimnazjum.

Tabela nr 10. Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów w Brzezinach

szkoła	liczba dzieci w roku szkolnym 2015/2016
Szkoła Podstawowa Nr 1	339
Szkoła Podstawowa nr 2	465
Gimnazjum	303
łącznie:	1107

źródło: Wydział Spraw Społecznych Urząd Miasta w Brzezinach

Burmistrz Miasta Brzeziny przyznaje stypendia szkolne dla uczniów z terenu miasta, których dochód na jednego członka rodziny nie przekracza kryterium dochodowego zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. W roku szkolnym 2014/2015 przyznano stypendia szkolne dla 180 uczniów.

Tabela nr 11 Analiza przyznanych stypendiów szkolnych

Nazwa szkoły	Ilość przyznanych świadczeń
Szkoła Podstawowa nr 1	38
Szkoła Podstawowa nr 2	58
Gimnazjum Brzeziny	30
Gimnazjum Przecław	1
Liceum Ogólnokształcące Brzeziny	7
Liceum Ogólnokształcące Koluszki	1
LO Mistrzostwa Sportowego Poznań	1
Liceum Ogólnokształcące w Łodzi	4
Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych	1
ZSP Brzeziny Technikum	14
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych L.O. Brzeziny	4
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Koluszki Technikum	1
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Koluszki L.O.	1
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Koluszki Zasadnicza Zawodowa	3
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Łódź Zasadnicza Szkoła Zawodowa	1
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Łódź Technikum	1
Zespół Szkół Specjalnych Brzeziny Szkoła Podstawowa	9
Zespół Szkół Specjalnych Brzeziny Gimnazjum	3
Zespół Szkół Specjalnych Brzeziny Szkoła Przystosowująca do Pracy	1
Szkoła Specjalna dla Niewidzących w Rabce Zdrój	1
Łącznie	180

źródło: Wydział Spraw Społecznych Urząd Miasta w Brzezinach

W sytuacjach, kiedy rodzina nie jest w stanie we właściwy sposób wywiązywać się z funkcji opiekuńczo-wychowawczej ma możliwość otrzymania wsparcia w formie asystenta rodziny. Tą formą pomocy w 2015 r. objętych było 10 rodzin, w których wychowuje się 26 dzieci wśród nich 3 jest w wieku niemowlęcym, 3 w wieku przedszkolnym, 10 w wieku wczesnoszkolnym, 4 w wieku szkolnym, 3 uczęszcza do gimnazjum, a 2 do szkoły ponadgimnazjalnej, 1 przyucza się do zawodu. Większość z tych rodzin to rodziny niepełne, z ograniczonymi prawami rodzicielskimi.

W przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców sprawowana jest piecza zastępcza. Aktualnie z terenu Miasta Brzezin w rodzinach zastępczych i w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywa 11 dzieci umieszczonych według zasad obowiązujących zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Im bogatsza oferta pomocy w najbliższym środowisku rodziny, tym większa szansa wychwycenia odpowiednio wcześniej sytuacji zagrażającej bezpieczeństwu dziecka. Rodziny wychowujące dzieci w wieku szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w stosunku do swoich dzieci, potrzebują pomocy w zakresie organizowania tym dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, zaburzeń zachowania itp. W związku z tym konieczny jest rozwój różnorodnych środowiskowych form dziennej opieki instytucjonalnej nad dziećmi w wieku szkolnym oraz instytucji wspierających rodziny w wychowaniu i kształceniu dzieci. Rolę tę mogą pełnić placówki wsparcia dziennego oraz rodziny wspierające.

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

- opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych
- specjalistycznej,
- pracy podwórkowej, realizowanej przez wychowawcę.

Na terenie miasta Brzezin prowadzona jest jedna świetlica środowiskowo - terapeutyczna, która funkcjonuje w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Nie jest to świetlica tworzona w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jako placówka wsparcia dziennego jednakże częściowo realizuje zadania określone przez ustawę dla tych placówek. Świetlica zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

Do świetlicy uczęszczają dzieci i młodzież niejednokrotnie z zaburzeniami zachowania, pochodzące z rodzin problemowych (uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo). Do świetlicy uczęszcza 39 dzieci w roku szkolnym 2015/2016.

IV. Instytucje i podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny na terenie miasta Brzeziny

Na terenie miasta Brzeziny funkcjonują podmioty działające w zakresie pomocy dziecku i rodzinie, są to m.in. MOPS w tym Świetlica Środowiskowo- Terapeutyczna, PCPR, Policja, Prokuratura Rejonowa, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Poradnia Zdrowia Psychicznego, NZOZ-y, Powiatowy Urząd Pracy, PCK, Towarzystwo Pomocy im. Św. Alberta, placówki oświatowe oraz organizacje pozarządowe.

Tabela nr 12. W tabeli poniżej zestawiono dane o formach pomocy oferowanej dziecku i rodzinie przez lokalne instytucje

l.p	Nazwa instytucji	Pomoc psychologiczna	Pomoc pedagogiczna	Pomoc finansowa	Pomoc materialna	Pomoc prawna	Pomoc edukacyjna
1	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	x	x	x	x	x	x
2	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w tym Świetlica	x	x	x	x	x	x
3	Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	x	x				x
4	Sąd - Kuratorzy					x	
5	Zespół Interdyscyplinarny	x	x			x	
6	Szkoły podstawowe	x	x	x	x		x
7	Gimnazjum	x	x	x	x		x
8	Poradnia Zdrowia Psychicznego	x					
9	PCK			x	x		
10	Towarzystwo Pomocy im Św. Barta Alberta koło w Brzezinach				x		
11	Powiatowa Komenda Policji					x	
12	Prokuratura Rejonowa					x	
13	Powiatowy Urząd Pracy	x	x	x		x	x

V. Analiza SWOT – mocne i słabe strony:

Mocne strony:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Brzeziny na lata 2015-2020;
- Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2013 – 2016;
- Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2016;
- Miejski Program Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi na 2016 r.;
- funkcjonowanie świetlicy środowiskowo-terapeutycznej „Świetlik” działającej strukturze MOPS;
- funkcjonowanie instytucji wspierających rodzinę na terenie miasta (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Sąd, Prokuratura Rejonowa, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna);
- funkcjonowanie placówek oświatowych na terenie miasta (dwa przedszkola, dwie szkoły podstawowe, gimnazjum);
- oferty sportowe, baza lokalowa (pływalnia, kompleksy boisk sportowych, stadion sportowy);
- funkcjonowanie placówek ochrony zdrowia na terenie miasta;
- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- wykwalifikowana i doświadczona kadra pomocy społecznej;
- dostępność do poradnictwa specjalistycznego w tym psycholog, prawnik;
- praca asystenta rodziny;
- współpraca jednostek i placówek działających na rzecz pomocy rodzinie i dziecku.

Słabe strony:

- ubożenie rodzin i związana z nim bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego;
- wysoki poziom bezrobocia;
- wzrastające koszty utrzymania rodzin;
- ograniczone środki finansowe na pomoc rodzinom;
- niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych;

- utrudniony dostęp do specjalistycznych usług medycznych;
- brak sieci placówek wsparcia;
- brak zapisów w aktach prawnych obligujących sądy i prokuraturę do ścisłej współpracy z podmiotami działającymi na rzecz rodziny.

Szanse:

- racjonalne wykorzystanie środków;
- praca z rodziną naturalną w zmierzająca do szybszego powrotu dziecka do rodziny;
- nawiązanie współpracy oraz budowanie instytucjonalnej pomocy;
- system prawny umożliwiający podejmowanie działań w celu wsparcia rodziny;
- dostęp do funduszy strukturalnych UE – możliwość korzystania ze środków EFS z przeznaczeniem na przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu;
- usprawnienie przepływu informacji w zakresie potrzeb i możliwości ich zabezpieczenia;
- podnoszenie kwalifikacji przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych;
- edukacja rodziców, w szczególności poprzez treningi umiejętności rodzicielskich, radzenia sobie ze stresem, agresją, bezradnością, zarządzaniem budżetem domowym.

Zagrożenia:

- wysokie bezrobocie, wzrastające koszty utrzymania, niskie wynagrodzenia osób pracujących;
- zbyt niskie ustawowe kryteria dochodowe do otrzymania świadczeń rodzinnych i świadczeń z pomocy społecznej;
- brak wzorców wychowawczych w niektórych rodzinach;
- wielopropblemowość rodzin;
- niechęć do współpracy (brak zgody na asystenta rodziny);
- wzrastająca liczba zadań zleconych samorządom gmin bez zabezpieczenia środków na te zadania;
- zmiany w zakresie finansowania opieki nad dzieckiem i rodziną;
- rozproszenie podmiotów realizujących zadania wspierania rodziny;
- duże wydatki finansowe gminy związane z realizacją zadań.

VI. Realizatorzy i podmioty współdziałające

Instytucje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny na terenie miasta

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzezinach

Instytucje wspierające działania w zakresie wspierania rodziny:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzezinach
- Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brzezinach,
- Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia/ Leczenia
- Uzależnień
- placówki oświatowe,
- Komenda Powiatowa Policji w Brzezinach,
- Sąd
- organizacje pozarządowe,
- inne instytucje

VII. Adresaci

Adresatami Programu są rodziny zamieszkujące na terenie miasta Brzeziny wychowujące dzieci, przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz rodziny, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

Rodzina wypełniając swoją funkcję, zwłaszcza wychowawczą, wpływa na „jakość” młodego pokolenia, jego rozwój emocjonalny i intelektualny. Złe warunki materialne rodziny, powodujące sytuacje, w których rodzina nie będzie w stanie własnym staraniem zaspakajać podstawowych potrzeb życiowych, to tylko jeden z czynników prowadzących do wykluczenia społecznego. Często u jego podłoża leżą inne problemy zaburzające funkcjonowanie rodziny, bądź też stają się one przyczyną jej powstania. Należą do nich przede wszystkim alkoholizm, narkomania, przemoc, przestępczość, demoralizacja i niedostosowanie społeczne. Rodzina, jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiece i wychowywaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze życia

VIII. Zadania

Cel szczegółowy 1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.	
Zadania	Wskaźniki realizacji działań
1. zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom	– liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą
2. objęcie dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci	– liczba dzieci korzystających z posiłków – liczba rodzin korzystających z pomocy Banku Żywności
3. zapewnienie osobom doznającym przemocy pomocy specjalistów	– liczba osób objętych pomocą
4. zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, środków przeznaczonych na usamodzielnienie wychowanków opuszczających placówki opiekuńcze i rodziny zastępcze w tym zabezpieczenie mieszkania	– liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach – wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach – liczba dzieci opuszczających placówki i rodziny zastępcze

Cel szczegółowy 2.	
Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.	
zadania	wskaźniki realizacji działań
1. zapewnienie opieki asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych; zapewnienie opieki asystenta rodzinom, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej;	<ul style="list-style-type: none"> – liczba asystentów pracujących na rzecz mieszkańców Brzezin – liczba rodzin, którym przydzielono asystenta, z podziałem na rodziny z dziećmi i rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej – liczba dzieci, które powróciły do rodzin naturalnych
2. organizacja warsztatów i szkoleń oraz umożliwienie uczestniczenia w warsztatach przez asystentów rodziny;	<ul style="list-style-type: none"> – liczba szkoleń i warsztatów – liczba uczestników
3. utworzenie placówki wsparcia dziennego na terenie Miasta oraz zapewnienie środków finansowych na funkcjonowanie;	<ul style="list-style-type: none"> – liczba placówek – wysokość środków przeznaczonych na placówkę
4. zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego (psycholog, pedagog, prawnik, mediator rodzinny);	<ul style="list-style-type: none"> – liczba dzieci korzystających ze Świetlicy – liczba dzieci korzystających z terapii psychologicznej – liczba rodzin z dziećmi korzystających z terapii – liczba porad psychologicznych pedagogicznych
5. działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin, w których opiekunowie pozostają bez pracy, w ramach projektu aktywnej integracji;	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób i rodzin objętych projektem – liczba osób objętych kontraktami socjalnymi – liczba osób, które ukończyły kursy zawodowe – liczba osób, które podjęły zatrudnienie w trakcie udziału w projekcie
6. monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych;	<ul style="list-style-type: none"> – liczba rodzin objętych monitorowaniem
7. monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem, w tym niewydolnych wychowawczo, w których występują problemy przemocy, uzależnień lub długotrwała choroba;	<ul style="list-style-type: none"> – liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitoringiem
8. usługi opiekuńcze i usługi opiekuńcze specjalistyczne ze szczególnym uwzględnieniem rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne;	<ul style="list-style-type: none"> – liczba rodzin, które otrzymują wsparcie w postaci usług opiekuńczych

IX. Zakładane rezultaty

- Poprawa bezpieczeństwa rodziny i jej członków,
- Reintegracja rodziny naturalnej poprzez powrót dziecka do rodziny.
- Podniesienie poziomu i rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie,
- Pomoc w wypełnianiu prawidłowej funkcji opiekuńczo-wychowawczej zmierzającej do pozostawienia dziecka w rodzinie naturalnej,
- Stworzenie skutecznego systemu rozwiązywania problemów rodziny,
- Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodziny i jej członków,
- Zwiększenie aktywności organizacji i instytucji działających na rzecz rodziny,
- Zwiększenie dostępu do informacji o różnorodnych formach wsparcia rodziny,

X. Finansowanie

Finansowanie Miejskiego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2019 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Miasta Brzeziny, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

- dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych,
- dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych,
- programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,
- funduszy Unii Europejskiej,
- innych środków pozyskanych w ramach konkursów dotacyjnych.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych Miasto Brzeziny.

XI. Monitorowanie

Realizatorem programu jest Miasto Brzeziny. Koordynatorem Miejskiego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2019 jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzezinach. Monitorowanie i ewaluacja odbywać się będą poprzez przedkładanie przez Burmistrza Miasta Brzeziny w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Miejskiej w Brzezinach sprawozdań z realizacji Programu, sporządzanych na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadań.

UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w programie będą realizowane w ramach przyjętych zadań w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.